

TRGOVSKI LIST

ČASOPIS ZA TRGOVINO, INDUSTRIJO, BRT.

Uredništvo in upravljanje je v Ljubljani, Gradišče št. 17/l. — Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čeku v uradu v Ljubljani 11.953. — Št. telefona 552
Naročna za ozemlje SHS: letno D 90,—, za pol leta D 45,—, za četrt leta D 22.50, mesečno D 7.50, za inozemstvo D 120.—. — Plača in toži se v Ljubljani

LETTO V.

LJUBLJANA, dne 23. novembra 1922.

ŠTEV. 137.

List stane od 1. novembra 1922:

1. za kraljevino SHS:	
celeotno	Din. 120.—
polletno	Din. 60.—
četrletno	Din. 30.—
mesečno	Din. 10.—
posamezna štev.	Din. 1.—
2. za inozemstvo:	
celeotno	Din. 150.—

Dvoje spoznanj.

Ko je hrvatski blok naslovil na evropsko javnost svojo znano spomenico o hrvatski kmetski republiki, je ustvaril tako napet notranjepolitični položaj, da je bilo pričakovati dalekosežnih vladnih ukrepov v začetno ogrožene državne avtoritete in podlega državnega prestiža v inozemstvu, kajti formulacija spomenice je segala preko mej dopustnosti, ker je iz teritorialne skupnosti Jugoslavije napravljala problem, ki bi ga bilo treba po hrvatskem naziranju še rešiti, kakorkoli, četudi bi pri tem razpadla država v drobe, ki bi ne bili zmožni samostojnega življenja, in ki bi jih zato prejkoselj pogoljni močnejši sosedje. Od tistih dni, ki so nam prinesli dovolj razočaranja, je preteklo nekaj mesecev, in že se Stjepan Radić, oče hrvatskega revolucionarnega gibanja, pripravlja na pot v Beograd, nazaj k parlamentarnemu delu, ter se prelevlja iz pasivnega rezistenta v opozicionalca, ki je opustil radikalna gesla o abstinenči in sabotaži in ki hoče zdaj, čeprav s kritiko, vendarle sodelovati pri državnih poslih. — Hrvatsko kmetsko ljudstvo je po dolgem času izprevidelo, da bi imelo pač več koristi od opozicije, ki sedi v skupščini in na licu mesta ruši vlado, kot pa od popolnega ignoriranja Beograda, ter je s tem že krenilo na pot, ki vodi k sporazumu in k spravi med obema plemenoma, kar je izgledalo v času genovske konference nemogoče. Nočemo precenjevati Radićevega sklepa, ki danes še ni postal povsem zakorenjen in definitiven, ker dobro velmo, kako brzim izpremembam je podvržena njegova politična dikačija. Pač pa hočemo danes navesti njegove lastne besede, ki smo jih te dni čitali menda v Hrvatu. Radić povdarda, da ni opustil nobenih načel, ampak da gre slejkoprej za problem sporazuma med obema enakovrednima narodoma, ki smo od njega še zelo oddaljeni. Svoje najnovejše korake naravaost imenuje politično in ne taktično potezo. Potemtakem misli resno na sporazum, kar smo dosedaj v njegovem početju navadno pogresali, ker je njegova politika časih naravnost zanikala praktično možnost sprave. Pravi, da se bori proti vidovdanski ustavi in proti terorizmu gg. Pasića in Pribičevića ter da hoče doseći rojstvo večje zadovoljnosti po hrvatskih in srbskih kmetskih domovih na podlagi popolne enakopravnosti in resnične socialne pravčnosti. Te besede zvenijo dokaj drugače kot grozilni ton spomenice, ki je imela skoro veleizdajsko tendenco. Zato jih z zadoščenjem beležimo in upamo, da sedaj vendarle že prihaja doba spoznanja in izmirjenja duhov ter zarja lepših časov.

Skoro ne manj važen dogodek zadnjih dni je tajna seja parlamenta, v kateri je vojni minister Pešić dobil zahtevani ogromni kredit za potrebe vojske, in katera je potekla silno viharno, ker je prišlo do dejanskih spopadov v razni obliki. Burno razpoloženje v seji je z enim mahom odkrilo velik nedostatek našega parlamentarnega organizma, ki smo ga že mnogokrat neprjetno občutili, in ki je bilo o njem že mnogo govora. Pomanjkanje redne parlamentarne kontrole nad zunanjim politikom in nad najvišjo vojaško upravo je bilo že v početku predmet ostre kritike, in so bile že vse stranke razveda radikalcev za konstituiranje stalnega parlamentarnega zunanjepolitičnega odseka, ki bi imel pravico in dolžnost, da se seznaní natačnejše z vladno zunanjim politikom in z njenimi konkretnimi ukrepi v tem resorju. V plenarnih sejah parlamenta teh vprašanj večkrat ni mogoče obravnavati s tisto odkritostjo in obsirnostjo, ki šele more oblikovati jasnejšo sliko položaja tudi onega politika, ki ne stoji neposredno v tem vrvenju. Pač pa je obravnavanje delikatnih zunanjepolitičnih zadev izvedljivo v ožjem odboru, v katerem sedijo odlični zupniki vseh strank, ki svoje tovariše lahko primerno poučijo, tako da na eni strani parlament pozna položaj, na drugi strani pa se ni grešilo proti potrebni molčečnosti. Dogodki v tajni seji so nam povod, da zopet pokrenemo to vprašanje, kajti opozicionalni poslanci trdijo, da so bili postavljeni pred izvršena dejstva, češ, da iz izvajanj zunanjega in vojnega ministra ni bilo mogoče izluščiti pravega jedra položaja, ter da niti niso bili pripuščeni k besedi. Ako je to res, so razumljivi viharni nastopi v seji, v kateri je tekla kri in je strast prikipe do vrhunca. Tudi o vojnem ministru moramo reči, da premalo kaže svoje karte, kajti dozdaj nismo nikdar imeli jasne slike pravega stanja vojske, vsled česar moramo tudi za ta resor zahtevati konstituiranje posebnega parlamentarnega odseka za vojsko, ki smo ga imeli za domobranstvo celo v dunajskem parlamentu, in kateri bi semertja vendarle kompromisno posegel v zakulisni boju med višjimi vojaškimi krogi ter bi raznim anonimnim strujam vzel nekaj neodgovornega vpliva. Brambini in zunanjepolitični odsek bi ne bila samo dragocena pridobitev za uspešno parlamentarno delo, ampak bi tudi odvzela vodilnim možem mnogo odgovornosti ter bi jim prihranila časih pretirano javno kritiko. Mnogo sumničenj o pristranosti pri vojaških dobavah, pri imenovanjih itd. bi se pred tem forumom lahko gladko zavrnilo. Z ustvaritvijo zunanjepolitičnega in brambnega odseka bi naš parlamentarizem, ki je šele v povihi, napravil velik korak naprej k cilju onega stanja resnične ljudske vlade, za katerim morajo stremiti vsi oni, ki so spoznali pomanjkljivost mnogih naših javnih institucij.

Beseda o našem listu.

Pred nedavni mčasom sem čital v »Trgovskem Listu« o sestanku trgovcev, na katerem se je povdarsalo o nujni potrebi reorganizacije »Trgovskega Lista«, češ, da mora list v prvi vrsti zagovarjati interes trgovskega

stanu, da pa ne sme biti enostranski ter da mora nuditi novice tudi ne strokovne vsebine, tako da bo zanimal vsakogar ...

Cakal sem, da se bo zglasil ta ali oni, ki bo temu predlogu oziroma tej kritiki ugovarjal ali jo s svojim mnenjem mogoče podpiral, toda do sedaj se ni oglasil še nikdo. Ker so mi razmere pri listu že precej znane, saj sem se po svojih skromnih močeh in v kolikor mi dopuščajo vsakdanji posli prostega časa sam trudil, da sem zalagal uredništvo z informacijami oziroma opozarjal uredništvo na stanovske zadeve, ki so se potem razpravljale v listu. Bodil mi dovoljeno, da izrečem tukaj v kratkem svoje mnenje, ki ga imam v tej zadevi o predmetnem predlogu.

Da si ustvarimo stanovsko glasilo, list, ki bo z uspehom zastopal interese našega stanu, ki bo javnosti in merodajnim inštancam prednala težnje, predlage in zahteve trgovstva, je predvsem potrebno, da pri listu tudi sami sodelujemo. Neobhodno je potrebno, da se v listu oglasimo sami, ter da sami povemo, kje nas čevelj žuli. Kdor si bo ogledal predale uredništva, ta se bo mogel pač kmalu prepričati, koliko sodelovalcev ima list med trgovci samimi. Našel jih bo pač nekaj, ki se zavedajo svojih stanovskih dolžnosti, žrtvujejo za list, ki mu posvečajo nekaj svojih moči, toda taki tovariši so med nami žal le redke izjeme. Premalo jih je, da bi dali listu onto vsestransko informiranost, ter ga v strokovnem oziru povzdignili na ono stopinjo, ki ga bi moral zavzemati kot glasilo slovenskega trgovca. Kritizirati je lahko, težje je pa delati. Naj mi cenjeni tovariši ne štejejo teh besed v zlo. Sam sem s svojimi posli tako zadržan, da imam prav malo prostega časa na razpolago, tudi mi po opravljenju svojih trgovskih poslov primanjkuje zadostno dobre volje, da bi se pečal razen s svojim obratom, tudi še z drugimi splošnimi vprašanji, vsekakor se mi pa zdi potrebno, da posvetimo tu pa tam nekaj svojih moči tudi listu, ki je v prvi vrsti poklican, da nas ščiti, in ki je samo za to tukaj, da zastopa naše interese. Nikdo ne bo zahteval od nas dolgih člankov, tudi ne, da bi podajali matematične študije v svrhu prepričanja javnosti in nadzorstvenih organov na naših črezmernih dobičkih, pač pa je naša dolžnost, da s par besedami opozorimo uredništvo na zadeve, za katere ne more zaznati uredništvo samo, ako ga mi na to ne opozorimo. Mislim, da mi bo moral vsakdo priznati, da tako sodelovanje ne zahteva niti mnogo truda, niti prevelike zamude časa, pač pa, da doprinese neizmerne koristi celemu stanu in končno seveda tudi posameznikom. Ne glede na to, pa najdemo med nami tako malo tovarišev, ki bi bili pripravljeni za te, tudi še tako minimalne žrtve. Naj v tem oziru napravi vsakdo po svojih močeh svojo dolžnost in list bo dobil prav kmalu zaželeno lice. Reorganizirati pa list v tem smislu, da bi prinašal še več nestrokovne vsebine, se mi ne zdi za sedaj še priporočljivo. S trikratno izdajo na teden, v minimalnem formatu kakor ima »Trgovski List«, bi imeli pri sedanjih razmerah komaj, komaj dovolj mesta, da bi mogli za silo obravnavati najbolj preča strokovna vprašanja. List bi

zamogel celo zelo dobro uspevati, ako bi si ga naročili samo trgovci, a vsi trgovci, katerim je list predvsem namenjen. Toda žal, pripomniti se mora, da je mnogo, premnogo takih, ki si ne upajo žrtvovati niti naročnine, ki hočejo svojo stanovsko nezavest pokazati v najlepši luči s tem, da list, ako jim ga uredništvo pošlje, brez pripombe vräčajo, med tem ko so se vedno naročeni tudi na več drugih političnih dnevnikov. Poleg naročnine imamo še inserate, ki naj vzdržujejo list. — Kako je z inserati, o tem menda ni treba, da bi preveč govorili. Oni, ki se zanimajo za list, naj si ga vsakikrat dobro ogledajo in vidi bodo, kdo inserira v list, kdo podpira tedaj list v prvi vrsti. Opazil sem uprav v zadnjem času slučaj, da sem videl skoro v vseh političnih listih ogromno velik inserat zavoda, ki ima, vsaj meni se tako dozdeva, posla, po večini s trgovskimi sloji. Toda tega inserata žal nisem videl v Trgovskem Listu.

V prvi vrsti delajmo tedaj sami reklamo za list. Podpirajmo ga z zlaganjem informacij, podpirajmo ga gmotno vsaj s tem, da ga naročimo, ako nočemo v njem inserirati oziroma priporočati tudi drugim, da ga naročijo in v njem inserirajo. Reorganizacijo je lahko predlagati, težko pa izvesti. Za to prosimo vse, ki so dobre volje, naj pri skupnem delu pomagajo. Najprej priboriti listu dobro gmotno podlago, razširiti ga, ter zasigurati njegov obstoj, potem se bo komaj moglo govoriti o reorganizaciji, kajti na mladem, še šibkem telesu so operacije zelo riskantne in morejo postati večkrat tudi katastrofalne.

R.

Tekst češko-jugoslovanskega dogovora.

Dogovor, ki je bil sklenjen med kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev ter republiko češkoslovaško, dne 31. avgusta 1922 v Marijanskih lazinih, je bil priobčen te dni, ter se glasi:

§ 1. Dogovori, ki so se sklenili 14. avgusta 1922 v Beogradu med češkoslovaško republiko in kraljevino SHS se podaljšajo za isti čas, kolikor bo trajal ta dogovor.

§ 2. Visoki dogovorni stranki vzamejo na znanje politične in vojne dogovore, ki so se sklenili med češkoslovaško republiko, Rumunijo, Avstrijo in Poljsko z ene strani, in z drugimi dogovor med kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev, Rumunijo in Italijo z druge strani.

§ 3. Visoki dogovorni stranki, se bosta potrudili, da postavita svoje gospodarske in finančne odnose na čvrsto podlago in da si zajamčita sodelovanje, kakor je največ mogoče. V to svrhu bodo visoke dogovorne stranke uredile te odnose, a osobito bosta sklenili pravoveljavne trgovinske dogovore.

§ 4. Obe strani se zavežeta, da bosta ena drugi nudili vojaško in diplomatsko podporo, ki bo sploh mogla v njunih mednarodnih odnoshajih. Za primer, da bi bili stranki ogroženi v svojih skupnih interesih, se zavežeta, da bosta stopili v pregovore za skupno zaščito.

§ 5. Odgovarjajoči oblasti češkoslovaške republike in kraljevine SHS

bodo stopile v medsebojne zveze, da se zedinijo glede izvršitve teh dogovorov.

§ 6. Ta dogovor ostane v veljavi pet let, računajoč od dneva, ko bodo izmenjane ratifikacijske listine. Po preteku petletnega roka sme vsaka iz dogovornih strank odpovedati ta dogovor s tem, da o tem obvesti drugo dovorno stranko 6 mesecov prej.

§ 7 Ta dogovor se bo ratificiral, a ratifikacijske listine se bodo izmenjale v Beogradu čim prej mogoče.

§ 8. Ta dogovor se bo naznanih Zvezni narodov.

Podpisana dr. Beneš in Nikola Pašić.

M. Savić:

Naša industrija in obrti.

(Nadaljevanje.)

V naši državi imamo 14 cementnih tovaren, ki so bile z malimi izjemami v rokah tujcev. Sedaj se podjetja več ali manj nacionalizirajo, in dokler se stvar uredi, bo preteklo precej časa. Še slabeje stojimo pa glede strokovnjakov, ravnateljev, kemikov, strojnih inženjerjev in mojstrov za cementne tovarne. To so vsi tujei, kakor je tudi večina uradnikov. Absolutno potrebno je izšolati čim več število kemikov in strojnih inženjerjev, strojnih podinženjerjev, kemikantov ter jih pošiljati v cementne tovarne, bodisi po dobrem ali pa s silo, dokler ne dobimo lastnega domačega vodilnega osobja v cementnih tovarnah.

Da bi dobili kemikante, kemike s srednješolsko izobrazbo, strojnike, strojne podinženjerje s srednjetehtnično izobrazbo, je treba, da se pri vseh srednjetehtničnih šolah ustanovi i kemično i strojnoključavničarski oddelki. Poleg tega je treba posvetiti posebno pažnjo našim strojnim in kemičnim oddelkom na tehničnih visokih šolah ter jih dobro organizirati in preskrbiti z vsemi potrebščinami, da bi nam dajali boljše moći, da bi dobili tudi za cementno industrijo čim preje naše domače osobje.

Ker cement ni po vseh pokrajnah pri nas enako zastopan, obstaja upravičena bojazen, da bo gotove kraje, kakor v Vojvodino prihajala inozemska konkurenca. To konkurenco je treba odstraniti z uvozno carino.

Vsled pridobivanja naravnega plina v okolici Pakrac, smo v stanu, da osnujemo tam v bližini cementne tovarne, ki bi izdelovalce cement zelo pocieni in sicer ceneje kot druge tovarne. Treba je tudi to priliko izkoristiti. V naši državi imamo premog in lapor ter smo v stanu, da produciram ogromne množine cementa,

ter bi bilo vsled tega treba osnovati čim več cementnih tovaren ter uporabljati cement v tuzemstvu v čimvečji meri ter ga tudi čim več izvažati. — Naš domač konsum se da nekolikrat povečati. V naši državi produciram več cementa, kakor nam ga je treba, ter ga moramo vsled tega izvažati. Zato je treba z vsemi močmi omogočevati izvoz cementa in sicer z ukinjenjem izvozne carine ter mu dati izdatne tarifne olajšave bodisi za prevozne tarife po suhem ali pa po vodi.

56. Nabiranje kosti in izdelava kostne masti, kleja, kostnega oglja in umetnih gnojil.

Kosti domačih živali se nabirajo po celi državi, najintenzivneje v Sloveniji, najslabše pa v Črni gori, Makedoniji in Dalmaciji. Vzrok slabega nabiranja v teh krajih je velika oddaljenost teh pokrajin od onih krajih, kjer se nahajajo tovarne, kjer predelujejo kosti. Sicer pa se temveč nabira, čim siromašnejši je kak kraj, tako da se mnogo več nabere v Bosni, kakor pa v Sremu. Nabiralcem so bodisi tovarne za predelavo ali pa trgovci, ki nabirajo za njih račun ali pa oni, ki trgujejo s starimi krpami, s starim železom in drugimi odpadki. Sorazmerno največ kosti se nabere v Beogradu in v Zagrebu, ki dajeta okrog 15%, medtem ko da cela ostanata država okrog 85%. Po cenitvi g. Emanuela Munka, industrijalca se nahere letno na celem našem ozemlju okrog 700 vagonov kosti. Najboljše so kosti iz tovaren za klobasne konzerve, najslabše pa one, ki jih dajejo konjederci ter take, ki so bile že delj časa pod zemljo.

Kosti se predelujejo v tovarnah, ki se nahajajo v Beogradu, Ljubljani, Šoštanju, Osijeku, Zagrebu in Sarajevu.

V Beogradu se nahaja tovarna za špodij in klej, delniška družba, po prej M. Munka & Comp. Ta tovarna ima dva parna kotla s 75 kvadratimi metri grejalne površine, en parni stroj s 40 konjskimi silami in dva po 10 konj. sil. en dinamo stroj, ki služi za potrebe razsvetljave za delavnice, en stroj za lomljenje kosti, ki zlomi v 10 urah 8000 kg kosti, dalje ima en specijalni stroj angleškega sistema za lomljenje ovčjih nožic, ekstrakcijski aparat za ekstrahiranje 4000 kg kosti v 24 urah ter en mehanični boben za čiščenje kosti. Na temu se kosti razdrobijo ter se koščena mezdra oprosti in očisti.

Očiščena kost je polfabrikat za izdelavo kleja in špodija. Za izdelavo špodija se napolni koščeni zdrob v peč, ki ima 5 retort in šamotnih plošč, v katerem se koščeni zdrob v brezračnem prostoru podvrije suhi destilaciji. — Karboniziran koščeni

zdrob se v debelejših zrnih izloči in daje sladkornim tovarnam za čiščenje sladkornega soka.

Pri izdelavi kleja se koščeni zdrob najprvo izpostavi vplivu žveplene kisline v vodenem razstoku. V to svrhu služijo tri kadi, od katerih drži vsaka 3000 kg koščenega zdroba. Za dobivanje žveplene kisline služi peč, v kateri gori žveplo ter se dobljena kislina odvaja s pritiskom kadi. Žveplan koščen zdrob pride v difuzerje, katerih je osem in katerih vsaki obsegajo okrog 600 kg kostne mezdre. Ekstrahiranje kleja iz kostne mezdre se vrši izmenično s paro in z vročo vodo. Delo teh difuzerjev je tako, da pride čista voda do najbolj izčrpanih difuzerjev in najbolj nasičena vroča k svezim kostem, ki se napolnijo v difuzerje. Tu se dobi nasičeni razkroj kleja, ki se nalije v dva aparata za kuhanje, kjer se v prostoru z razredčenim zrakom vkuha pri temperaturi 30 do 40 stopinj Celzija. Koncentrirani razkroj kleja se ponovno izpostavi vplivu žveplene kisline, da bi se koncentriral ter izlil. Koncentrirani raztvor kleja se naliha v posebne forme, katerih dno tvorijo gladke steklene plošče, ter se nato izliva v špecijalno prirejene cirkove posode. V teh posodah in formah se klej želatinira, potem se iz njih odstrani in razreže v kose. Te kose se nameče na razpete mreže, ki so razprostre po umetnih sušilnicah. Špodijum se izdeluje le po naročilu, klej pa na skladisce. Beografska tovarna predela okrog 150 vagonov kosti ter izdela okrog 120 vagonov kleja na leto. Kot postranski produkt izdeluje gnojilno moko iz kosti, iz katerih se je izvlekel klej, dalje kostno mast, iz katere se izdeluje milo in stearin, in kon. no različne odpadke, od katerih se eni uporabljajo za gnojenje, drugi pa za izdelavo roženih izdelkov.

Tovarna za klej v Ljubljani je last Akcijske družbe za kemično industrijo. Ona predela okrog 550 vagonov kosti in 300 vagonov mokre mesine. Producira letno okrog sto vagonov kostnega kleja in 300 vagonov kleja iz mesine, ki se odstrani z kož pred strojenjem, torej vsega skupaj 130 vagonov. Dalje da tovarna 275 vagonov razklejene kostne moke, 45 vagonov surove kostne moke in 3 vagone želatine. Letna poraba v naši državi se ceni na okroglo 25 vagonov kostnega kleja in 5 vagonov kleja od kožne mesine. Ostanek se mora izvajati in sicer v Francijo, Grčijo, Rumunijo, Ameriko in na Japonsko, ki rada kupuje naše produkte. Poleg tega izdela letno okrog 36 vagonov kostne masti. Tovarna ima štiri parne kotle s skupaj 33 m ogrevne ploskve, 2 parne stroje po 120 in 80 konjskih sil, 3 dinamostroje in

več elektromotorjev, 3 črpalk, ki dajejo na uro 170 m³, 3 stroje za lomljenje kosti, 2 avtomatična prenosnika za prevoz zlomljenih kosti, 4 ekstrakcijske aparate, vsakega za 10.000 kg kosti, 10 difuzerjev, vsaki za 1800 kg kostne mezdre, 2 vakuum črpalki, mnogobrojne kadi, izlivalne naprave, stroje za sekanje kleja, moderno urejene sušilnice, ki se ventilirajo s pomočjo 8 ventilatorjev. Za producijo kleja od mesine in želatina služijo predvsem velikopotezno urejene sepije, v katerih se konzervirajo kožni odpadki, dalje moderne pralnice, dalje aparat za filtriranje, mnogobrojne kadi in sušilnice.

Kostna moka se lahko vsa uporabi pri nas za gnojenje. Kostna mast pa se lahko vsa porabi pri izdelavi mila.

Tovarna v Šoštanju je zgrajena leta 1911 ter ima francisovo turbino z 60 konjskimi silami, 2 ekstraktorja za mast vsak po 3 m³, 2 posodi za tanjanje in 2 hladilnici po 30 m³, dalje stroj za lomljenje kosti in sicer 2000 kg na uro, 2 parna kotla s 120 m³ ogrevne ploskve, mlin za kostno moko, lokomobil s 50 konjskimi silami v sušilnici, 2 črpalki po 4 in 5 konjskih sil za vodo ter strojno napravo za izdelavo kleja. Ta strojna naprava služi za izvlečenje masti, za izdelavo kostne moke in kleja. Sedaj je last g. Joža Kučere iz Galicije, ki je pred kratkim začel izdelovati klej.

Poleg teh obstaja tovarna v Zagrebu in Sarajevu, kjer se izvlači samo mast ter se razmaščene kosti posilja v Ljubljano v prodajo. V Osijeku se je osnovala nova tovarna kleja, ki so jo osnovali tamkajšnji mesarji in trgovci s kostmi. Podjetje bo delniška družba s kapitalom 1,800.000 dinarjev in letno kapaciteto 180 vagonov kosti. Stroji še niso montirani, obratovala pa bo v tamošnji klavnici. V Šoštanju v Sloveniji izdeluje g. Josip Rajster kot postranski produkt sušen tehnični albumin ter se v to svrhu uporablja vsa jajca, ki že malo smrdijo, in ki niso porabna za izdelavo kolačev.

V Pelmonoštru se izdeluje v državni mlekarni tudi čisti kazein v znatnih količinah.

Producija kleja je lepa industrija, ki stremi za tem, da se brezcene kosti nabirajo ter jih pretvori v dragocene produkte in zaposluje veliko število nabiralev in delavcev. Vsled tega zasluži ta industrija pažno.

Kleja izdelujemo več kot ga potrebujemo in ga moramo zato izvajati ter ga je treba vsled tega pustiti carine prostega. Da bi pa našim trgovcem zasigurali predelavo domaćih kosti ter jih obvarovali tiranstva klejnega kartela pod Avstrijo in Madžarsko, je treba, da se še naprej ohrani izvoz carina na surove kosti.

Podlistek.

Od začetnika do popolnega trgovca.

(54. nadaljevanje.)

»Nadaljni vzhodno-indijski velevažni izvozni predmet je indigo, na daljuje prokurist; to najstarejše modro barvilo je rastlinski proizvod in so ga že v prastarih časih poznali in uporabljali v Indiji ter ga pripeljali v Evropo že za časa starih Rimljancev. Nizozemci so ga pripeljali že v šestnajstem stoletju, vendar se tedaj ni mogel udomačiti vsled močnega odpora gojiteljev in trgovcev oblažstva (Färberwaid). Ta je bil prej pomemben predmet v trgovini z barvami, in rastlino, iz katere so izdelovali barvilo, se je na veliko gojila v Nemčiji, Franciji in na Ogrskem. Koncem osemnajstega stoletja pa so se vrgli Angleži na gojenje indiga v Vzhodni Indiji, in od tedaj so prihajali v Evropo vedno naraščajoči dovozi, tako, da se sajenje oblajsta ni več izplačalo in zato popolnoma opustilo.

Toda, kakor je bil oblajt izpodrijen od rastlinskega indigo, tako se bo moral najbrž slednji umakniti v doglednem času umetnemu indigo.

Naši visoko razviti kemični industriji se je namreč posrečilo izdelati iz naftalinu sorodnega produkta, katerega se pridobiva iz katrana s pomočjo ogljenčevega vodika, barvilo, ki vsebuje 98 odstotkov indigo modrila in ki ima vse lastnosti naravnega produkta, z ozirom na absolutno enakomernost pa ga celo daleko prekaša. Poleg tega pa umetni indigo še vsled svoje nižje cene uspešno konkurira z rastlinskim.

Skupna producija vseh dežel, ki sadijo indigo, razen Kitajske, o kateri ne moremo dobiti zanesljivih podatkov, bi znašala danes le še kakih 5 in pol do 6 mil. kilogramov.

Glavna dežela, od koder se je po prej največ indiga izvajalo v Evropo in od koder prihajajo še zdaj znatni dovozi v London, je Guatema; toda dežela, ki stoji glede producije zadnjega indigo na prvem mestu, je Vzhodna Indija.

Zdaj ste svoje blagovno znanje zopet nekoliko razširili, kar vam bo zelo koristilo pri vzhodno-indijski trgovini, katere se bomo udeleževali. Temeljito poznavanje blaga se more pridobiti le z glavnimi produkti posameznih dežel pa se moramo seznaniti v toliko, da nam je mogoče imenovati predmete z njih imenom, ako jih imamo pred seboj.

* * *

V Aleksandrijo je poslal Fric vprašanje glede čaja in opomnil agente, naj vendar ne zanemarijo popolnoma tega predmeta. Ti so vedno zaprosili za konsignacijsko pošiljko, na bi na ta način lažje prišli v zvezo s posameznimi trgovci, in Fric se je odločil, da jim odpošlje 50 zabojev direktno s Kitajske importiranega pakling-čaja. Blago je bilo v resnici izvrstno, toda je pa tudi stalno 1.90 mark, enako 2.35 frankov za kilogram Hamburg, tako, da je moral Fric pri tovornini 10 pfenigov za kilogram, proviziji za agenta in drugih stroških, postaviti konsignacijski fakturi ceno 3 franke za kilogram cif. Aleksandrija.

»Fric, pripomni gospod Feldbach, ko so ga obvestili o stvari, meni se zdi, da nisi preveč pametno napravil. Bojim se, da je ta čaj veliko prefinil za tja doli.«

»Toda, papa! Premožni Evropejci, katerih je mnogo v Egiptu, in pa mnogo številni veliki hoteli bi se pač ne hoteli zadovoljiti s čajem slabše vrste,« odvrne Fric.

»To ne pride tu v poštew! Gre namreč le za to, na kaj so ljudje navajeni. Vmesni trgovci imajo navadno, delati pri čaju velike zaslужke in tako ravno pri navadnem, cenejšem čaju lahko največ pribijejo. Ako teďaj prideš k njim z drugim blagom, si mora trgovec svoj zaslужek prikraj-

šati, ali pa se izpostaviti nevarnosti, da se njegov obrat ali zmanjša, ali pa morebiti celo popolnoma obstoji, če bi hotel ostati pri svojem navadnem dobičku. Izpostavljal pa se ne bo niti premu, niti drugemu, ampak bo enostavno tebi in tvojem čaju obrnil hrbet. — Tisti, ki potujejo za zavaro in drugi imoviti prebivalci bi pač rajši imeli dobro blago, aki bi ga mogli dobiti po pametnih cenah, vendar v detailne kupčije se mi ne moremo spuščati. Mi smo navezani na vmesne trgovce, ki nam predpisujejo, kar bi radi imeli in ki konsumentom to dobavljajo, o čemer vedo, da jima bo neslo dobiček. No, kljub temu fakto poizkusimo enkrat z nameravano konsignacijo, toda uspeh bo pokazal, da sem imel precej prav.«

In v resnici se gospod Feldbach tudi v tem slučaju ni motil. Že ob natančnem prejema konsignacijskih faktur so pisali agenti, da bi bili storili bolje, aki bi ne bili poslati tako prvo vrstnega blaga; dobra vrsta pa pribl. 1.75 frankov za kilogram cif. bi bila bolj na mestu. Morebiti bi bilo celo priporočljivo, pridejati nekaj manjvredne srednje vrste po približno 1.45 frankov za kilogram.

»To so začetni zvoki izgubonosne kupčije!« pripomni gospod Feldbach smehlja, »in lahko se že zdaj, Fric, pripraviš na precej mržav izkupiček. Na vsak način piši ljudem, naj dotič-

Padec nemške vlade.

Vsaka notranjopolitična kriza na Nemškem je posredna ali neposredna posledica separacijskega vprašanja. In tako je tudi odstop Wirthove vlade samo izraz nevzdržnega gospodarskega položaja, ki so ga povzročile reparacije.

Sanacija gospodarskega položaja na Nemškem zahteva sodelovanje vseh sil države in vseh slojev naroda. Wirthova vlada, ki je po večini socijalistična, je hotela urejevali to. Nemški veleindustrijalci so pripravljeni, kakor pravijo, pomagati pri reševanju gospodarske in finančne krize države, toda zato zahtevajo tudi primerno zastopstvo v vladi sami. Industrijalci, katerim načeljuje znani industrijski magnat Stinnes, hočejo imeti torej tudi del politične moči, ako naj podpirajo s svojimi milijoni sedanjem vlado. In ker je velika industrija živiljenški činitelj Nemčije, je jasno, da ni mogel Wirth prevzeti kar tako te zahteve industrijalcev, ki so zastopani v zbornici po skupini nemške ljudske stranke. Proti pa so socialisti. Kakor znano, so se takozvani neodvisni socialisti združili z večinskim, s čimer so omogočili sedanjo koaličnsko vlado, ki pa je po večini socijalistična. In neodvisni socialisti so izrekli svoj brezpogojni veto, da bi imela razmeroma majhna stranka Stinnesa in drugih kapitalistov zastopstvo v vladi. Brez pomoči velikih denarnih mogotcev, pa si tudi socialistična vlada ne more pomagati. Postavljen pred to alternativo, ni bil With kos položaju, zato je podal ostavko. To se je zgodilo v času, ko je izročila Nemčija odškodninski komisiji podrobem načrt nemške vlade za sanacijo finančnega položaja. V tem načrtu se poveda, da je mogoče končno ustaljenje nemške valute, le če se uredi reparacijsko vprašanje na ta način, da ne bo ogrožalo nemškega gospodarskega obstoja. Toda potreben je provizoričen ukrep s pomočjo inozemstva. Državna banka je pripravljena v ta namen dati na razpolago 500 milijonov zlatih mark. To pa pod sledenimi pogoji: 1. tri- ali štiriletne moratorij za vsa denarna plačila, ki izvirajo iz versailleske pogodbe, med tem ko se plačevanje v naturi ne prekine. 2. Nemčija dobi od inozemstva 500 milijonov zlatih mark v svrhu ozdravljenja nemške valute. Na ta način bi bila na razpolago ena milijarda zlatih mark. Za teh 500 milijonov ne prevzame bančna nikake garancije, katero prevzame vlada v soglasju z odškodninsko komisijo.

V predmetni vlogi so točni predlogi glede uporabe omenjene vsote. To miljardo bi upravljal poseben neodvisen urad, v katerem bi bili zastopani predstavniki inozemskih

nih 50 zabojev ne hranijo predolgo, ampak jih skušajo čimprej razpečati, ker sicer požre ležarina in drugi izdatki sploh ves izkupiček.

Dobro vrsto po 1.75 frankov in manj vredno srednjo vrsto po 1.45 frankov za kilogram cif. Aleksandrija! Zakliče ogorčeno Adolf. Rad bi le vedel, kaj razumejo tam dolni pod dobrim čajem. Eno je gotovo, papa, ako kdaj potujem v Egipt, se bom vzdržal rajsi vsakega uživanja čaja, ali pa prinesem svoj lastni čaj s seboj!

Kmalu nato pride poročilo iz Egipta, da so se iznebili 35 zabojev po 1.80 frankov in 15 po 1.65 frankov, in gospod Feldbach je bil vesel, da se je tako dobro izteklo.

Od tedaj naprej so delali pošiljke le navadnega Kaisow-Cougoosa za potrebe Europejcev in navadnega zelenega čaja za okus domačinov in na ta način so imeli ustanje, da bodo s takimi vzprejemljivejšimi vrstami popravili konsignacijsko izgubo.

V Alžiriji, kakor tudi v Maroku, Tunisu in Tripolisu, kjer je bilo računati samo z domačini kot konsumenti, so bile čajne kupčije ugodnejše. Naročila zelenega čaja, katerega so izvažali direktno iz Spanghaia čez Marseille za Alžirijo, so izpadle zadovoljivo, in za prihodnjo sezono so imeli izglede na nova naročila po hvaležnih cenah.

bank, državne banke in vlade. Nalogata tega urada bi bila nakup na inozemskih denarnih trgih, kakor: New York, London, Amsterdam, Zürich, Ženevi, zaloge papirnatih mark, s čimer bi se istočasno doseglo znižanje inozemskih valut in zvišanje valute marke. Ko bi se tečaj marke zboljšal v toliko, da bi zadoberila zaupanje v notranosti, bo vlada razpisala notiranje posojila v zlatu in je pripravljena ga razpisati tudi v inozemstvu. Le na ta način bo mogoče doseči ravnovesje državnega proračuna.

Vlada obljublja, da bo skrčila državne stroške ter znižala dohodke s takojšnjim znižanjem števila uradništva, z omejitvijo takih zakonov, ki doprinašajo novih stroškov in preuredba deficitnih državnih obratov. Uporabila se bodo razna sredstva za povzdigo proizvodnje, da se doseže ravnovesje trgovske bilance. To se ima doseči z novim delovnim zakonom, ki pa ne bo odpravil osemurnega delavnika kot normalo. Omeji se uvoz luksuznih predmetov in tudi konsum alkoholnih pič. Nota pravi, naj se takoj sklice mednarodna konferenca finančnikov, ki bo pretresala vprašanje kredita Nemčiji. Tak je bil odgovor nemške vlade na znane zahteve reparacijske komisije. Na vidiku je torej zopet konferenca.

Toda kljub izgubljeni vojni, kljub nepoštenim zahtevam reparacijske komisije, je vendar Nemčija še vedno gospodarsko močna. Vse škode se dajo zdaj še poravnati in preprečiti gospodarski polom, katerega posledice bi bile usodne za celo Evropo. Toda, če se bodo ta vprašanja reševala tudi v bodoče kakor so se dosedaj, tedaj ne pridejo dalje. Wirthova demisija je le epizoda, toda ta na sebi neznaten dogodek v notranji politiki Nemčije je resen opomin vladajočim krogom v Evropi, da ne gre zanemarjati nemškega problema, ako naj se stalno odvrnejo nevarnosti za obstoj Evrope.

Državni proračun za leto 1923 in 1924.

Finančni minister je predložil načrni skupščini zakonski predlog proračunskega dohodka in izdatkov za leto 1923 in 1924. Po tem proračunu so državni dohodki in izdatki za leto 1923 in 1924 predvideni s sledenimi iznosmi:

Izdatki:	
Vrhovna drž. uprava	1.359.141.150.35
ministrstvo pravde	319.564.096.20
ministrstvo prosvete	542.237.184.36
ministrstvo ver	81.403.174.32
ministrstvo notr. del.	400.905.486.70
minist. narod. zdravja	250.158.826.80
ministrstvo zun. del.	110.425.630.—
finančno ministrstvo	1.059.425.000.—
minist. vojne in morn.	1.508.129.109.40
minist. za zgradbe	410.523.013.—
promet. ministrstvo	1.544.135.892.25
minist. pošte in brzoj.	328.749.318.70
min. za poljed. in vode	168.107.760.61
minist. za šume in rude	307.194.485.68
minist. trg. in industrije	62.200.554.38
minist. za socialno polit.	423.329.814.95
minist. za agrarno ref.	77.668.554.30
min. za izedenčenje zak.	511.977.—
prorač. rezervni krediti	81.000.000.—
Celokupna svota izdelkov	znaša 8 milijard 934.611.029.50

Z ozirom na odobreni proračun za leto 1922 in 1923 so se vsi proračunski izdatki povečali razen izdatkov finančnega ministrstva, ki je skrčilo svoj proračun za 6 milijonov. Največja povišanja so se izvršila pri vrhovni državni upravi za 496 milijonov, pri vojnem ministrstvu za 380 milijonov, pri prometnem ministrstvu za 310 milijonov, pri ministrstvu za zgradbe za 220 milijonov, pri ministrstvu za šume in rude za 100 milijonov, pri ministrstvu prosvete za 81 milijonov, pri ministrstvu pošt in brzjavov za 64 milijonov, pri ministrstvu za narodno zdravje za 64 milijonov, pri ministrstvu za notranje zadeve za 60 milijonov, pri ministrstvu za socialno politiko za 50 milijonov, pri ministrstvu za poljedelstvo in vode za 50 milijonov, pri ministrstvu za zunanje zadeve za 52 milijonov, pri trgovinskem ministrstvu za 19 milijonov in pri ministrstvu za vere za 8 milijonov.

Proračunski dohodki so predvideni s sledenimi iznosmi: pod a) obči dohodki

sporednih carinskih takš 318 milijonov, trošarina in takse 1.393.500.000, monopoli 1.742.510.000, dobiček na denarju 1.225.000.000, davek na poslovni promet 250 milijonov, pomorska uprava 905.760, invalidski davek 50.150.000, povišani dohodki od posrednih davkov po novem zakonu 650 milijonov, državna posestva (Belje in Topolovec) čisti dohodek 23 milijonov 326.034; b) posebni dohodki: neposredni daveki in doklade 657 milijonov 530.475, prometne ustanove 1.900.096.700, začasne ustanove 145.356.55, državna nepremična imetja 474.668.524.75, kap. in fondi 28.403.105, razni dohodki 62.130.277.75. Celokupni posebnih dohodkov 3 milijarde 268.195.035.50. Po tem znašajo celokupni dohodki 8.935.426.319.50.

Od državnih dohodkov se je zmanjšala postavka carine in carinskih takš, napram odobrenim dohodkom za leto 1922 in 1923 za 19 milijonov, trošarina in takse so se povečale za 343 milijonov, monopoli so se povečali za 115 milijonov, dobiček na denarju je povečan za 86 milijonov, davek na poslovni promet je ostal isti, pomorska uprava je ostala ista, invalidski davek se je povečal za 550.000, dohodki posrednih davkov (v prošlem proračunu ne predloženi) so po novem zakonu predvideni v znesku 650 milijonov, državna imetja so se povečala za 4 milijone, razni dohodki so se povečali za 90.000, neposredni davek in doklade so se povečale za 35 milijonov, prometne ustanove so se povečale za 51 milijonov, državna nepremična imetja so se povečala za 136 milijonov, kapitali in fondi so se zmanjšali za 35 milijonov, razni drugi dohodki so se povečali za 31 milijonov. Celokupni dohodki znašajo tedaj 8 milijard 035.426.819.50, a celokupni izdatki 8 milijard 934.611.029.50. Po tem bi znašal previšek dohodkov 815.790 dinarjev.

Zaponke za akte THE REX CO., LJUBLJANA.

Izvoz in uvoz.

Delno ukinjenje uvozne prepovedi za luksuzno blago. Državni podtajnik za finance dr. Sveislav Popović je izjavil, da je minister financ na podlagi finančnega zakona ukinil prepoved uvoza luksuznega blaga od 3. julija t. l. pod št. 4776, ki je bila objavljena v 156 številki »Službenih Novin«.

Uvoz sladkorja v našo državo I. 1921. Iz Italije in Amerike se je uvozilo v našo državo I. 1921 33.777 stotov surovega sladkorja v vrednosti 129.117 Din. Uvoz rafiniranega kockastega sladkorja je znašal 23.281.560 kg v vrednosti 145 milijonov 362.442 Din. Sladkorne prahu pa se je uvozilo 8.298.989 kg v vrednosti 64.537.827 Din.

Izvoz suhih čespelj. Iz Valjeva poročajo, da se je iz tamošnjega okruga izvozilo doslej že okoli 2000 vagonov suhih čespelj. — Po poročilu naše kr. poblaščene trgovinske agencije v Marseilju kažejo francoski uvozniki gotovo rezerviranost in čakajo na padec cen naših čespelj. Zato je uvoz naših čespelj majhen. Zanimanje konzuma za naše blago pa je precejšnje in se vsaka partija, ki dospe v Francijo, hitro razprodaja.

Izvoz valute iz Rumunije. Rumunsko finančno ministrstvo je dovolilo svoboden izvoz slabih valut, to je nemških in poljskih ter avstrijskih in madžarskih kron.

Narodno gospodarske zadeve. Trgovina.

Neka importna in eksportna tvrdka v Niči (Francija) se zanima za uvoz suhih sliš v Francijo. Sama pa ponuja sadne, zelenjadne in sočivne konzerve ter perfume. Natančnejši naslov je interesentom na razpolago pri trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani.

Dunajski pomladanski mednarodni semenj se vrši med 18. in 24. marcom 1922.

Amerikansko blago. Ameriška tvrdka ponuja moko, pšenico, posušeno, konservirano in sveže sadje in lososove konzerve, ter pošilja na zahtevo tudi vzorce. Naslov pove pisarna trgovske

in obrtniške zbornice v Ljubljani, med uradnimi urami.

Industrija.

Ameriške tovarne v Velikem Bečkereku. V veliki Bečkerek je doseglo več zastopnikov nekega ameriškega konzorcija, ki so nakupili nekaj stavbišč, kjer nameravajo zgraditi razne tovarne.

Zastoj v češkoslovaški industriji. — Vsled gospodarske krize v Češkoslovaški je odpustila tvornica vagonov v Studenski na Moravskem 700 delavcev.

Ocenarstvo.

Osnovanje jugoslovanske banke v Rusiji. »Russpress« javlja, da je dobila neka beografska banka, ki je v poslovnih zvezah z sovjetsko Rusijo, od sovjetskega zunanjega-trgovinskega urada považalo naj osnuje v Rusiji banko.

Zakon o prosti trgovini z valutami na Češkoslovaškem. Finančno ministrstvo je izdelalo zakonski načrt, po katerem bo trgovina z valutami in devizami prosta in se bodo plačila na obroke v inozemstvo olajšali.

Stanje papirnatega denarja na Ogrskem. Po izkazu ogrskega notnega instituta z dne 15. novembra je bilo na Ogrskem za o. K. 70.210.720.887 papirnatega denarja v prometu. Od 7. novembra je stanje popirnatega denarja pomnilo za 2.276.189.001 o. K.

Zlata paritev v Avstriji znaša od 22. do 28. novembra 145.900 odstotkov (doslej 112.400 odstotkov).

Carina.

Carinski dohodki v oktobru. Skupni carinski dohodki v mesecu oktobru so znašali 118.545.127 Din.

Davki.

Opozorila o predpisu dohodnine za I. 1921 in 1922. Davkoplăcevalcem, katerim je davčna administracija v Ljubljani dosedaj odmerila dohodnino za I. 1921 in 1922, se vračajo te dni opozorila, da bo izkaz o predisu tega davka javno razgrnjen v času od 16. decembra t. l. dalje. Ta opozorila imajo edino le namen opozoriti dotične davkoplăcevalce, da bo predpisni izkaz razgrnjen, nimajo pa nobenega vpliva na potek prizivnega roka. Ta poteče pri vseh teh davkoplăcevalcih po preteklu 30 dni iz razgrnitve predpisnega izkaza pri davčni administraciji, pri mestnem magistratu in pri davčnem uradu v Ljubljani. Kdor ne dobi opozorila, temu se dohodnina za I. 1921 in 1922 še ni predpisala, ampak se mu predpiše z enim poznejšimi predpisnimi izkazom.

Promet.

Ukinjenje brzovlakov Wien — Trst. Zagrebška direkcija državnih železnic nas obvešča, da so avstrijske železnice s 6. novembrom ukinile brzovlake Wien — Jesenice — Podbrdo — Trst in obratno in sicer D 109/D 9/4204/603 in 604/4203/D 10/D 110.

Nova brzovljavna zveza Zagreb — Sarajevo.

Iz naših organizacij.**VAŽNO!**

Trgovski sestanek. V petek, dne 24. t. m. točno ob pol 8. uri zvečer se vrši v mestni posvetovalnici na magistratu trgovski sestanek. Razpravljal se bo: o vladnem predlogu zakona o izenačenju direktnih davkov za celo našo državo, o novi uvozni carinski tarifi, ter o splošnem položaju trgovstva. Gremij trgovcev v Ljubljani vabi vse svoje člane in druge interesente, posebno one, ki imajo posla z uvozom, da se sestanka udeleže. — Načelnik Fran Stupica l. r.

*

Celje. Na obrtniškem sestanku dne 16. nov. v hotelu »Balkan« je predaval član deviznega odbora narodne banke fin. nadsvetnik dr. Al. Rant o devizah in valutah. V zelo poljudnih tudi za najpriprostejšega človeka razumljivih besedah je raztolmačil pojma »valute« in »devize«, govoril o zgodovini in vzrokih padca naše valute, o Plavščevih sredstvih za ozdravljenje taiste, omenjal različne devizne odredbe in srebrovno najnovejšo od 14. okt. 1922 v njeni praktični uporabi ter dal mnogo dragocenih nasvetov in pojasnil glede postopanja pri nabavi deviz in naročevanja inozemskega blaga v bližnji bodočnosti do objave pravilnika k devizni naredbi. Zivahnodobravjanje, ki je sledilo predavanju, je bilo dokaz hvaležnosti poslušalcev za izborna izvajanja. Pred kratkim je na enakem sestanku razpravljal zadružni ravnatelj Janko Lešnikar o borzi in borzih poročilih. Obrtno društvo, katero prireja te sestanke redno ob četrtkih in s sestanki združuje obravnavanje najaktualnejših gospodarskih vprašanj, vrši se s tem med obrtništvom velevažno kulturno delo. Zalibog ne kažejo za to delo dovolj razumevanja baš oni krog, katerim je namenjeno in katerim je najbolj potrebno. »Komodnost in indolenco«, ki jo je včerajšnji predavatelj prav dobro ožigosal, in ki je v Celju na višku, je vzrok, da utripijo naši gospodarski krogi ogromno škodo, ker se niso pravočasno zanimali za važne devizne odredbe, pa je tudi kriva, da so tako odlične razprave, kakršni sta bili zgoraj omenjeni, ki bi bili v vsakem drugem kraju privabili natlačeno dvorano občinstva, silno skromno obiskane.

Naznanila trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Otvoritev uradnih dni trgovske in obrtniške zbornice v Celju. Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani opozarja vse intereseante iz Celja in celjske okolice ter Savinjske doline, da se bodo pričenši z 21. novembrom t. l. vršili vsak torek uradni dnevi v Celju in sicer v uradnih prostorih javnega skladišča in prevozne delniške družbe. Pred otvoritvijo uradnih dni se vrši danes v pondeljek dne 20. novembra zvečer ob 20. uri v malo dvorani Narodnega doma sestanek interesiranih krogov, na katerem se bo pojasnilo pomen, namen in delokrog zborničnih uradnih dni.

»Naša industrija in zanati«. V kratkem izide drugi del knjige »Naša industrija in zanati«, katero je spisal načelnik ministritva trgovine in industrije Milivoj M. Savić. Knjiga (tiskana s cirilico) popisuje poedine vrste naše produkcije ter je v vsakem oziru izredno zanimiva in aktualna. Cena II. dela 20 Din. Kdor si jo želi naročiti, naj se obrne na takojšnjo trgovsko in obrtniško zbornico in obenem pošlje znesek kupnine z naslovom, nakar bo izvedla zbornica naročilo pri Ekonomatu Ministrstva trgovine in industrije, ki ima knjige v zalogi.

Dobava, prodaja.

Dobava košar za oglje. Pri ravateljstvu državnih železnic v Subotici se vrši dne 30. novembra t. l. pismena licitacija glede dobave 1.500 komadov košar za oglje in španske trske po vzorcu, ki je pri imenovanem ravateljstvu na vpogled. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobava papirja. Pri ravateljstvu državnih železnic v Subotici se vrši dne

30. novembra t. l. pismena licitacija glede dobave 10.000 kg konceptnega papirja razne vrste in 10.000 kg tiskarskega papirja. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Kazno.

Ljudska preskrbovalnica. Ljudska preskrbovalnica ponuja blago, ki ga je baje prejela iz Prage v imenu češkoslovaških tektilnikov po znižani ceni v svrhu razprodaje med manjpremožnejše prebivalstvo. Blago je slabo in bi lahko ostalo na Češkoslovaškem. S takim blagom ni niti največjim revežem nič pomagano, ker je vrgel denar proč. Opozarjam občinstvo, naj si pred nakupom dobro ogleda vzorce, ki so razstavljeni na mestnem magistratu v Ljubljani. Pokrajinsko vlado pa prosimo, naj ne favorizira posameznih podjetij, posebno ne v slučajih, kakor je zgornji, ko se za precej drag denar prodaja blago skrajno slabe kakovosti. Magistrat, županstva, razne korporacije, društva in zastopodobnosno odbori političnih strank niso zato tukaj, da bi delali reklamo za kako podjetje. Gremij trgovcev je že storil pri raznih oblastih primerne korake, da se ne bodo dogajali več taki slučaji.

Nova tarifa za pregledovanje mer. Trgovski minister je predpisal novo tarifu za pregledovanje in žigosanje mer, steklene posode in sodov. Ta tarifa stopi v veljavo s 1. januarjem.

Uvoz za trgovino in prevoze v New-Yorku. V New-Yorku se je ustavil urad, ki daje vsem osebam, katere bi prišle v New-York po trgovskih poslih, vse potrebne informacije. Urad je posebno na razpolago zastopnikom bank, korporacij, institucij itd., ki gredo v New-York v svrhu vzpostavitev trgovskih odnoshajev s tamkajšnjimi podjetji. Naslov urada je: Board of trade and Transportation, New-York, 41 Park Row.

Pristojbinski tarifi za mestno klavnie v Celju. Glasom novega obratnega reda celjske mestne klavnice je pristojbinski tarif za isto določen sledenje: Za uporabo klavnice za klanje in sem spadajoča dela vključno ogled se plača za 1 konja ali goved 25 Din, za 1 tele 7.50 Din, 1 prašiča čez 40 kg 15 Din, 1 prašiča pod 40 kg 5 Din, 1 oveo ali kozo 5 Din, 1 jagnje ali kozlička 3 Din. Za uporabo hleva se plača za vsakih 24 ur (1 noč): za 1 konja ali govedo 1.50 Din, 1 komad drobnice 0.50 Din. Za uporabo velike tehtnice je plačati za 1 veliko živino 2 Din, za 1 komad drobnice 0.25 Din.

Samo na debelo!

Zimska trikotaža vse vrste nogavic, rokavic, havbce za otroke, dokolenice ter vseh barv volne.

**GASPARI & FANNINGER
MARIBOR**

Samo na debelo!

Zvišanje cen vozilnih listkov cestne električne železnice. Mestni magistrat je električni cestni železnici dovolil zvišati od 22. novembra 1922 dalje vozne listke od sedanjih 3 kron na 4 krone. To povišanje je bilo potrebno radi velikih izdatkov, ki se bodo sedaj še povečali vsled gotovih tehničnih preuredb.

Nova stavka čeških rudarjev. V premogovnih okoliših Mosty, Duchcov in Komotov so rudarji pričeli stavkat. — Stavka približno 30.000 rudarjev.

Češkoslovaško-madžarska pogodba. Trgovinska pogajanja med Češkoslovaško in Madžarsko so končana in je dosegren popoln sporazum. Jutri ali pojutrišnjem bo pogodba obojestransko podpisana in predložena vladam v svrho ratifikacije.

Dohodki madžarske devizne centralne. Madžarska devizna centrala je imela v prvih treh mesecih svojega obstanka 1028 milijonov o. K.

Madžarske emisije delnic v tuji valuti. Iz Budimpešte poročajo: Finančno ministrstvo je izdalо naredbo, po kateri je delniškim družbam dovoljeno, emitirati delnice, glaseče se na tujo denarno vrednost.

Tržna poročila.**Trg.**

Žitni trg. Na novosadski produktne borzi so bile cene žitu sledene: pšenica 1560 do 1580, oves 1030, ječmen 1050, koruza 1180, pšenična moka (stev. 0) 2240 K. Tendenca je ustaljena.

Hmelj.

Češkoslovaški hmeljni trg. Žatec, 19. nov. Celi prošli teden so se cene počagom advigale in dosegale 700 do 90 Kč.

Borza.

Zagreb, devize: Dunaj 0·0875—0·0925, Berlin 0·92—1·12, Budimpešta 2·50—2·80, Milan 288—292, London 273·5—278·5, New York 61—62, Pariz 447·5—425·5, Praga 196·5—199·5, Sofia 43—45, Curih 1145—1155, Varšava 0·43—0·53, Bukarešta 39·25—40·75, valute: dolar 60—61, avstr. krone 0·0925, češke krone 193·5—196·5 marka 1·03, lire 284—288, francoski franki 427·5—432·5, madžarske krone 2·55—2·85, — Efekti: Jadranska banka 385—400, Slavenska banka 102—103, Praštediona 1050—1055, Slovenska banka 0—139, Trboveljska premogovna družba 250—260·5.

Curih: Berlin 0·08125, New York 533, London 23·97, Pariz 39·70, Milan 25·15, Praga 16·75, Budimpešta 0·2225, Zagreb 2·10, Bukarešta 3·45, Sofia 3·90, Varšava 0·035, Dunaj 0·0073, avstr. žig. krone 0·0075.

Berlin, devize: Italija 29·176 do 29·324, London 27·531 do 27·669, New York 615·956 do 619·044, Pariz 40·134 do 46·36, Švica 115·211 do 115·791, Dunaj 897 do 903, Praga 19·501 do 19·599, Budimpešta 256 do 258.

Razširjujte Trgovski list!

**Nosite zaradi njihovih velikih prednosti
PALMA**
kaučuk potpetnike in potplate

Zahtevalite**„MEDICINAL KONJAK“**

z znamko

„Alko-modri križec“

in najfinje krem likerje!

„ALKO“, Ljubljana-Kolizej

Tomaževa žlindra, kalijeva sol, kajnit, koks za kovače in livarne, bencin in ameriški petrolej vedno v zalogi.

**TONEJC & ROZMAN
MARIBOR.**